

ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

Διοικούσα Ἐπιτροπή

Μ. Δέφνερ, Μ. Βαρνάβας, Θ. Γιαννακόπουλος, Π. Ζούκιος, Α. Βαζιριαντζίκη, Κ. Ἀσκητόπουλος, Α. Νικολάου

ΟΙ ΧΗΜΙΚΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὑπὸ ΑΝΑΣΤ. ΚΩΝΣΤΑ Δρος Χημικοῦ
Ἀντιπροέδρου Ἐν. Ἑλλ. Χημικῶν

Σκοπὸς τοῦ παρόντος ἄρθρου εἶναι νὰ δώσῃ μίαν γενικὴν εἰκόνα τῆς ἐξελίξεως καὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τοῦ χημικοῦ ἐπαγγέλματος εἰς τὴν χώραν μας. Ἡ διδομένη εἰκόνα εἶναι πολὺ γενικὴ καὶ ἔχει κυρίως στατιστικὸν χαρακτήρα, δὲν θὰ ἦτο ὅμως ἄσκοπος ἢ συμπλήρωσις αὐτῆς ἀπὸ ἄλλους συναδέλφους ἀσχολουμένους εἰς διαφόρους εἰδικούς κλάδους ὥστε διὰ μιᾶς συνεργασίας νὰ ἀποτελεσθῇ μία ἀκριβῆς καὶ ὀλοκληρωμένη εἰκόνα.

Οἱ πρῶτοι Ἕλληνες χημικοὶ προῆλθον, ὡς εἶναι φυσικόν, ἀπὸ Ἀνωτάτας Σχολὰς τοῦ Ἑξωτερικοῦ. Ἐν συνεχείᾳ ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος μας σημαντικὸς ἀριθμὸς τῶν διπλωματούχων τοῦ Φυσικοῦ Τμήματος τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἐτράπη πρὸς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ χημικοῦ. Παρὰλλήλως τὴν ἴδιαν ἐποχὴν ἰδρύθη εἰς τὰς Ἀθήνας μία ἀξιόλογος ἰδιωτικὴ Σχολὴ ἢ Ἐμπορικὴ καὶ Βιομηχανικὴ Ἀκαδημία τοῦ Ὁθ. Ρουσοπούλου μὲ χημικὸν τμῆμα εἰς τὸ ὅποιον ἐδίδασαν κατὰ καιροὺς οἱ εἰδικώτεροι Ἕλληνες ἐπιστήμονες καὶ πολλοὶ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τοῦ Πολυτεχνείου. Ἡ Ἀκαδημία Ρουσοπούλου, ὅπως εἶχεν ἐπικρατήσῃ νὰ ὀνομάζεται, ἔκλεισε τὸ 1920. Εἰς τὸ Μητρώον τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν τοῦ 1926 ἀναφέρονται μεταξὺ τῶν ἀσκούντων τὸ ἐπάγγελμα τοῦ χημικοῦ καὶ 84 ἀπόφοιτοι τῆς Σχολῆς αὐτῆς. Ἐκ τούτων μερικοὶ ἐτράπησαν πρὸς ἄλλα ἐπαγγέλματα, ἄλλοι ἐξέλιπον, ἄλλοι εἶναι συνταξιοῦχοι καὶ περὶ τοὺς 40—50 ἐργάζονται σήμερον εἰς τὴν Βιομηχανίαν ἢ κατέχουν Οἰνολογικὰ Ἐργαστήρια.

Τὸ 1917 ἰδρύθη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν τὸ Χημικὸν Τμῆμα τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς καὶ τὸ 1920 ἐξήλθον οἱ πρῶτοι χημικοὶ διπλωματοῦχοι. Παρὰλλήλως ἰδρύθη καὶ ἡ Χημικὴ Σχολὴ τοῦ Πολυτεχνείου ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀπεφοίτησαν οἱ πρῶτοι διπλωματοῦχοι τὸ 1922. Τέλος τὸ 1945 ἤρχισαν νὰ ἀποφοιτοῦν καὶ οἱ

πρῶτοι χημικοὶ ἀπὸ τὴν νεοσύστατον τότε Χημικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ὁ πρῶτος κατάλογος τῶν χημικῶν τῆς Ἑλλάδος ἐδημοσιεύθη τὸ 1924 ἀπὸ τὴν ἀρτισύστατον τότε Ἐνωσιν Ἑλλήνων Χημικῶν βάσει στοιχείων συγκεντρωθέντων ὑπὸ τοῦ συναδέλφου κ. Κλ. Φιλαρέτου. Ὁ κατάλογος αὐτὸς ἐκρίθη ὡς ἔλλειπής καὶ τὸ 1926 ἐξεδόθη, κατόπιν γενομένης ἀπογραφῆς, νεώτερος καὶ πληρέστερος ὀνομαστικὸς κατάλογος «Μητρώον τῶν Ἑλλήνων Χημικῶν» εἰς τὸν ὅποιον ἀναφέρονται αἱ σπουδαί, ἢ ἀπασχόλησις καὶ ἢ διεύθυνσις ὄλων τῶν συναδέλφων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀνερχομένων εἰς 569. Ὅπως ἀναφέρεται εἰς τὸ Μητρώον αὐτὸ «ἡ συλλογὴ τῆς ὕλης καὶ ἡ ἐν γένει ταξινόμησις ὀφείλεται εἰς τὸν κ. Ἰ. Κανδήλην». Εἰς τὸ τέλος τοῦ Μητρώου ὑπάρχει συνοπτικὸς πίναξ I τὸν ὅποιον ἀναδημοσιεύομεν κατωτέρω ὡς ἔχει (βλ. ἐπομένη σελίδα).

Ὅπως βλέπομεν ἀπὸ τὸν πίνακα αὐτὸν τὸ πρόβλημα τῆς ἀνεργίας ἦτο τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐποχὴν δύσκολον λόγῳ τῆς προσφάτου ἀκόμῃ μικρασιατικῆς καταστροφῆς, δξύτατον. Ἐὰν παραλείψωμεν τοὺς ἀνέργους, τοὺς ἀγνοουμένους, τοὺς τῆς ἀλλοδαπῆς καὶ τοὺς ἀσκούντας ἐπάγγελμα ξένον πρὸς τὴν Χημείαν καὶ ἂν συμπτήξωμεν τὰς διαφόρους στήλας καὶ μεταβάλωμεν τὴν κατάταξιν σύμφωνα μὲ διαφόρους ὑποσημειώσεις τοῦ ἀνωτέρω πίνακος τότε καταλήγομεν μὲ ἰκανὴν πρᾶσέγγισιν εἰς τὸν ἐπόμενον περιληπτικὸν πίνακα II τῶν ἀσκούντων τὸ ἐπάγγελμα τοῦ χημικοῦ κατὰ τὸ 1926.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἔχομεν τὰ ἐπόμενα ἐξηκριβωμένα νεώτερα στοιχεῖα. Εἰς τὴν Ἐνωσιν Ἑλλήνων Χημικῶν φέρονται ἐγγεγραμμένοι κατὰ τὸ 1942 970 μέλη μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχει καὶ σημαντικὸς ἀριθμὸς χημικῶν—μηχανικῶν. Εἰς τὴν ἐπετηρίδα τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τοῦ 1934 περιλαμβάνονται 133 χημικοὶ—μηχανικοὶ. Τὸ 1949 τὸ Τ.Ε.Ε. ἔχει 315 χημικοὺς—μηχανικοὺς καὶ τὸ 1951 δημοσιεύ-

I. ΠΙΝΑΞ ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΝ ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ (1926)

Διπλωματούχοι	*Εργαζόμενοι εις				*Αγνοούμενου επαγγέλματος	Εύρισκόμενοι εις άλλοδαπήν	*Ανεργοί	*Αθροίσματα όρι- ζοντίων γραμμών
	*Ιδιωτικήν έπιχείρησιν ιδιόκτητον ή μή	Δημοσίαν όπηρεσίαν σχετικήν με τήν χημείαν	Βιομηχανι- κήν έπιχει- ρησιν	Ξένον τής χημείας έπάγγελμα δημόσιον ή ιδιωτικόν				
Φυσικών *Επιστημών Πανεπιστημίου *Αθηνών	15	66	24	11	11	3	2	132
Χημικής Σχολής Πανεπιστημίου *Αθηνών	22	45	36	16	11	9	99	238
Σχολής Χημικών—Μηχανικών Ε. Μ. Πολυτεχνείου	5	3	9	1	—	3	17	38
Χημικών Ξένων Πανεπιστη- μίων ή Πολυτεχνείων	15	11	18	2	—	1	13	60
Χημικοί Βιομ. *Ακαδημίας Ρουσοπούλου	25	2	43	1	3	2	8	84
Χημικοί μή εξακριβωθέντος διπλώματος	3	5	1	—	7	1	—	17
*Αθροίσματα κατακορύφω γραμμών	85	132	131	31	32	19	139	569

II. ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΧΗΜΙΚΟΙ ΤΟΥ 1926

	Πανεπιστη- μίου *Αθηνών	Ε. Μ. Πολυτε- χνείου	*Ακαδημ. Ρουσοπού- λου	Διαφόρων Ξένων Σχολών	Σύνολον	%
Δημόσιοι όπάλληλοι	111	3	2	16	132	27
Χημ. βιομηχανίας	71	9	53	17	150	31
Διάφορα έπαγγέλματα	32	5	15	14	66	14
*Ανεργοί	101	17	8	13	139	28
Σύνολον	315	34	78	60	487	100

ται εις τὰ ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ κατάλογος όλων τών μελών του Τ.Ε.Ε. εις τὸ ὅποιον περιλαμβάνονται καὶ 336 μέλη χημικοί. Σήμερον ὑπολογίζεται ὅτι, μετὰ ἀφαίρεσιν ἑνὸς ἀριθμοῦ ἀγνοουμένων, οἱ ἀσκοῦντες τὸ ἐπάγγελμα τοῦ χημικοῦ-μηχανικοῦ πρέπει νὰ ἀνέρχωνται εἰς 360 τουλάχιστον.

Εἰς τὴν Ε.Ε.Χ. τὸν Ἰούνιον 1954 φέρονται ἐγγεγραμμένοι 1525 μέλη ἐν ζῳῇ. Ἐκ τούτων 160 εἶναι καὶ μέλη τοῦ Τ.Ε.Ε. Ὑπάρχουν ἐξ ἄλλου 46 συνταξιούχοι, 140 ἐγγραφέντες κάποτε εἰς τὴν Ε.Ε.Χ. καὶ ἀναχωρήσαντες εἰς τὸ Ἐξωτερικόν, διακόψαντες δὲ ὡς ἐκ τούτου κάθε ἐπαφήν. Ὑπάρχουν ἐπίσης 140 διὰ τοῦς ὁποίους δὲν ὑπάρχουν ἀπὸ ἐτῶν νεώτερα στοιχεῖα καὶ πρέπει νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἀγνοούμενοι.

Μετοξὺ αὐτῶν περιλαμβάνονται ὅσοι ἔχουν τραπή πρὸς ἄλλα ἐπαγγέλματα κλπ. Συνεπῶς ἡ σημερινὴ δύναμις τῆς Ε.Ε.Χ. πρέπει νὰ ὑπολογίζεται εἰς 1205 ἐξ ὧν 160 εἶναι καὶ μέλη τοῦ Τ.Ε.Ε.

Ἀπὸ στοιχεῖα συγκεντρωθέντα ἀπὸ τὴν Ε.Ε.Χ. καὶ ἀπὸ τὸ Τ.Ε.Ε. συνετάγη ὁ ἐπόμενος πίναξ εἰς τὸν ὅποιον ἀπεικονίζεται μὲ κάθε δυνατὴν προσέγγισιν ὁ σημερινὸς τρόπος ἀπασχολήσεως τῶν διαφόρων συναδέλφων. Εἰς τὸν πίνακα διακρίνομεν τοὺς συναδέλφους εἰς χημικούς καὶ χημικοὺς—μηχανικοὺς ἀναλόγως τοῦ διπλώματος ποῦ κτεχέουν. (Μεταξὺ τῶν χημικῶν περιλαμβάνονται καὶ ὅσοι ἐκ τῶν παλαιῶν διπλωματούχων τῆς Ἀκαδημίας Ρουσοπούλου ἐξακολουθοῦν νὰ ἀσκοῦν ἀκόμη τὸ ἐπάγγελμα).

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΧΗΜΙΚΟΙ ΤΟΥ 1954

	Χημικοί		Χημικοί-Μηχανικοί		Σύνολον	
	Αριθμ.	%	Αριθμ.	%	Αριθμ.	%
Καθηγηταὶ Ἀνωτάτων Σχολῶν	32	3.1%	5	1.4%	37	2.6%
« Μέσης Ἐκπαίδευσεως	24	2.3%	—	—	24	1.7%
Γεν. Χημείον Κράτους καὶ διάφορα Ὑπουργεῖα	182	17.4%	61	16.8%	243	17.2%
Εἰς τὴν ἰδιωτικὴν βιομηχανίαν	501	47.9%	102	28.0%	603	42.8%
Εἰς Νομ. Πρόσ. Δημ. Δικαίου	80	7.6%	20	5.5%	100	7.1%
Διάφορα ἐπαγγέλματα καὶ ἀνεργοὶ	227	21.7%	172	48.3%	403	28.6%
Σύνολον	1046	100	360	100	1410	100

Παρά τὸ ὑποχρεωτικὸν τῆς ἐγγραφῆς, πρέπει νὰ ὑπολογίζωμεν ὅτι θὰ ὑπάρχη καὶ ἕνας ἀριθμὸς συναδέλφων ποὺ δὲν ἔχει ἐγγραφή εἰς τὸ σῶμα ποὺ ἀνήκει. Νομίζω ὅτι καὶ τὰ δύο Σώματα θὰ ἔπρεπε νὰ λαμβάνουν ἀπὸ τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα τὰ ὀνόματα τῶν ἀποφοιτούντων, νὰ τοὺς ἐγγράφουν αὐτεπαγγέλτως καὶ νὰ φροντίζουν κατόπιν διὰ τὴν ταμειακὴν τακτοποίησιν. Ἐάν ὅλοι οἱ συναδέλφοι ἐφρόντιζον νὰ εἶναι τακτικοὶ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἐναντι τῶν Σωμάτων εἰς τὰ ὁποῖα ἀνήκουν ἕαν ἔδιδον ὁσάκις τοὺς ζητοῦνται ἢ καὶ χωρὶς νὰ τοὺς ζητοῦνται, τὰ ἐπαγγελματικά των στοιχεῖα, τότε ὁ προηγούμενος πίναξ θὰ ἦτο καὶ πληρέστερος καὶ ἀκριβέστερος. Πάντως νομίζω ὅτι διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ὅτι οἱ ἀσκοῦντες τὸ ἐπάγγελμα τοῦ χημικοῦ σήμερον θὰ πρέπει νὰ ἀνέρχονται εἰς 1500 περίπου ἐκ τῶν ὁποίων 1100 χημικοὶ καὶ 400 χημικοὶ—μηχανικοὶ.

Ἐκ τούτων περὶ τὰ 50% δηλαδή περὶ τοὺς 750 ἀπασχολοῦνται καθ' οἷονδήποτε τρόπον εἰς τὴν βιομηχανίαν. Μεταξὺ τῶν Νομ. Πρ. Δημ. Δικαίου περιλαμβάνονται καὶ διάφοροι Ὀργανισμοὶ ἀσκοῦντες ἀμέσως ἢ ἐμμέσως καὶ βιομηχανίαν. Ἐπίσης μεταξὺ τῶν ἐλευθέρων ἐπαγγελματιῶν θὰ ὑπάρχουν πολλοὶ ἀσχολούμενοι μὲ ἰδίαν βιομηχανικὴν ἢ βιοτεχνικὴν ἐπιχείρησιν. Τὸ 1926 οἱ εἰς τὴν βιομηχανίαν ἀσχολούμενοι χημικοὶ ἀνῆρχοντο μόνον εἰς 150 δηλαδή ἕκτοτε ἐπενταπλασιάσθη ὁ ἀριθμὸς τῶν χημικῶν τῆς βιομηχανίας. Εἶναι βέβαιον ὅτι ἕαν οἱ βιομηχανοὶ εἶχον ἐκτιμήσει καλῶς τὴν συμβολὴν τοῦ χημικοῦ θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἀπασχολήσουν πολὺ περισσότερους χημικοὺς χωρὶς νὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιβάλλεται ἡ πρόσληψις τούτων διὰ νόμων. Ἀλλὰ καὶ οἱ χημικοὶ πρέπει νὰ ἀντιληφθοῦν ὅτι εἰς πολλὰ ἐργοστάσια ἢ συμβολὴ τῶν δὲν πρέπει νὰ περιορίζεται μόνον εἰς τὸ ἐργαστήριον ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀσχολοῦνται περισσότερο μὲ τὴν κατεργασίαν καὶ πρέπει νὰ τείνουν νὰ γίνουν οἱ τεχνικοὶ διευθυνταὶ τῶν ἐργοστασίων. Ἄλλωστε τὰ ἐργαστήρια πολλῶν ἐργοστασίων ἔχουν στοιχειώδη ἐξοπλισμὸν καὶ ἐλάχιστα μόνον παρέχουν τὴν δυνατότητα ἐκτελέσεως ἐρευνητικῆς ἐργασίας. Ἡ ἐργασία

δηλαδή τοῦ χημικοῦ περιορίζεται πολλάκις εἰς συνεχῆ ἐπανάληψιν τῶν ἰδίων ἀναλύσεων, δυναμένων νὰ ἐκτελοῦνται ἀπὸ ἕνα πρακτικὸν ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ χημικοῦ ὁ ὁποῖος νὰ δύναται νὰ διαθέσῃ τὸν χρόνον του εἰς ἀνωτέραν ἀπασχόλησιν. Νομίζω ὅτι θὰ ὄφειλε νὰ τονισθῆ ἔτισης ὅτι πολλὰ ἐπιχειρήσεις βιοτεχνικοῦ χαρακτήρος παρασκευάζουσαι διάφορα χημικα-τεχνικὰ σκευάσματα θὰ ἦτο δυνατόν νὰ εὐρίσκονται εἰς χεῖρας συναδέλφων.

Ἀξιοπαρατήρητον εἶναι ὅτι ἐνῶ ἡ σχέση μεταξὺ χημικῶν καὶ χημικῶν—μηχανικῶν εἶναι 2,75 πρὸς 1, ἡ ἀντίστοιχος σχέση τῶν χημικῶν τῆς βιομηχανίας εἶναι 5 πρὸς 1 δηλαδή ἀναλογικῶς τρέπονται πρὸς τὴν βιομηχανίαν πολλοὶ περισσότεροι χημικοὶ παρά χημικοὶ—μηχανικοὶ, καὶ τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν τῶν χημικῶν τῆς βιομηχανίας κατέχει πανεπιστημιακὴν μόρφωσιν.

Τὸ 1926 εἶχομεν 132 χημικοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ σήμερον ἔχομεν 304 δηλαδή ἐνῶ τὸ σύνολον τῶν χημικῶν ἀνήλθεν ἀπὸ 500 εἰς 1500 καὶ συνεπῶς ἐτριπλασιάσθη, ἐνῶ οἱ χημικοὶ τῆς βιομηχανίας ἐπενταπλασιάσθησαν, οἱ χημικοὶ τοῦ Κράτους ἐπολλαπλασιάσθησαν μάλιστα κατὰ 2,3. Τοῦτο ἀποδεικνύει πόσον τὸ Κράτος καθυστερεῖ εἰς τὴν παρακολούθησιν τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ τεχνικῆς ἐξελιξέως καὶ προόδου. Δηλαδή ἀντὶ τὸ Κράτος νὰ ἐμφανίζεται ὡς πρωτοπόρον, ἐφόσον ἄλλωστε φιλοδοξεῖ ὄχι μόνον νὰ ἐλέγχῃ ἀλλὰ καὶ νὰ κατευθύνῃ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτου, καθυστερεῖ σημαντικώτατα ἐναντι τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας. Εἶναι καὶ τοῦτο μία ἐνδειξις ὅτι οἱ κυβερνῶντες δὲν ἔχουν ἀκόμη ἀντιληφθῆ τὴν σημασίαν τῆς τεχνικῆς ἐξελιξέως ἐπὶ τῆς εὐημερίας τοῦ τόπου, ἀποτέλεσμα δὲ τούτου εἶναι ἡ ἀξιοθρήνητος κατάστασις εἰς τὴν ὅποιαν εὐρίσκεται ἡ ἀξιοποίησις τῶν μεταλλείων, τῶν μεγάλων βασικῶν βιομηχανιῶν καὶ τῶν ἐνεργειακῶν ἐργῶν. Τὸ Κράτος κατωρθώνει διὰ τῆς παρεμβάσεώς του νὰ ἀσκήσῃ πολλάκις ἀνασταλτικὴν ἐπίδρασιν καὶ νὰ ἀποκαρδιώσῃ καὶ τοὺς ἰδιώτας ἐκείνους ποὺ προσφέρονται νὰ ἀναπτύξουν τὸν ἐθνικὸν μας πλοῦτον.

Ἐκ τῶν ἀναφερομένων 243 χημικῶν δημο-

σιών υπαλλήλων (πλήν τῶν ἐκπαιδευτικῶν) οἱ 134 ἀπασχολοῦνται εἰς τὸ Γεν. Χημεῖον τοῦ Κράτους (116 χημικοὶ καὶ 18 χημικοὶ—μηχανικοὶ) οἱ 30 περίπου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου καὶ οἱ ὑπόλοιποι εἰς διαφόρους δημοσίας ὑπηρεσίας δηλαδὴ Ὑπουργεῖον Γεωργίας, Ὑπουργ. Βιομηχανίας κλπ.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀπασχόλησιν τῶν λοιπῶν συναδέλφων, διάφοροι ἰδιωτικαὶ πληροφορίες συμπληροῦσαι ὅσας ὑπάρχουν εἰς τὴν Ε.Ε.Χ. παρέχουν τὰ ἀκόλουθα στοιχεῖα. Ὑπάρχουν ἀνά τὴν Ἑλλάδα 8—10 ἰδιωτικὰ ἐργαστήρια γενικῶν χημικῶν ἀναλύσεων. Ἐξ ἄλλου ὑπάρχουν περὶ τὰ 120 οἰνολογικὰ ἐργαστήρια καὶ περὶ τὰ 20 ἰδιωτικὰ ἐργαστήρια βιοχημικῶν καὶ μικροβιολογικῶν ἀναλύσεων ἐξ ὧν τὰ 15 εἰς τὰς Ἀθήνας. Τὰ τελευταῖα αὐτὰ διευθύνονται ἀπὸ χημικῶν εἰδικευμένων εἰς τὴν βιοχημείαν καὶ ἀπὸ ἱατρῶν εἰδικευμένων εἰς τὴν μικροβιολογίαν τοιουτοτρόπως δὲ διασφαλίζονται ἀπολύτως καὶ τὸ κοινὸν καὶ τὰ ἐπαγγελματικὰ συμφέροντα τῶν ἐπιστημόνων.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν συναδέλφων τῶν εἰδικευομένων εἰς τὴν βιοχημείαν αὐξάνει συνεχῶς. Τὰ περισσότερα μεγαλύτερα νοσηλευτικὰ ἰδρύματα ἀπασχολοῦν βιοχημικοὺς τὸ σύνολον δὲ τούτων ἀνέρχεται σήμερον εἰς 65. Πλήν μιᾶς ἢ δύο ἐξαιρέσεων ὅλοι οἱ βιοχημικοὶ προέρχονται ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον. Ἀτυχῶς τὰ ἐπαρχιακὰ νοσοκομεία δὲν ἔχουν ἀντιληφθῆ ἀκόμη τὴν χρησιμότητα τῶν βιοχημικῶν. Εἰς τὸν ἀνωτέρω πίνακα τοὺς βιοχημικοὺς πρέπει νὰ θεωρήσωμεν κατανεμομένους μεταξὺ Νομ. Προσ. Δημ. Δικαίου καὶ ἑλευθέρων ἐπαγγελματιῶν. Τέλος εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἑλευθέρων ἐπαγγελματιῶν περιλαμβάνεται καὶ ἕνας ἀριθμὸς συναδέλφων ἀσχολουμένων μετὰ τὴν ἐμπορίαν χημικῶν ἢ καὶ ἄλλων συναφῶν προϊόντων.

Οἱ χημικοὶ τῆς Ἑλλάδος συνησπίσθησαν τὸ πρῶτον εἰς σῶμα τὸ 1924 διὰ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν ἢ ὅποια διὰ τοῦ Νόμου 6129 μετετρέπη τὸ 1934 εἰς Ὅργανισμὸν Δημοσίου Δικαίου, εἰς τὸν ὅποιον εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ ἐγγραφή ὄλων τῶν χημικῶν. Οἱ χημικοὶ—μηχανικοὶ ἰδιαίτερος εἶναι ὑποχρεωτικῶς μέλη τοῦ Τεχν. Ἐπιμελητ. τῆς Ἑλλάδος καὶ προαιρετικῶς δύνανται νὰ εἶναι καὶ μέλη τῆς Ε.Ε.Χ.

Ἐκτὸς αὐτῶν τῶν βασικῶν ὀργανώσεων ὑπάρχουν καὶ κλαδικαὶ ὀργανώσεις εἰς τὰς ὁποίας ἡ συμμετοχὴ εἶναι προαιρετικὴ. Ἡ πείρα ἔχει ἀποδείξει ὅτι αἱ ὀργανώσεις αὐταὶ εἶναι χρησιμώτατοι διὰ πλείστας περιπτώσεις προστασίας τῶν ἐπαγγελματικῶν συμφερόντων, αἱ δὲ ἐπαρχιακαὶ συντείνουν εἰς τὴν σύσφιγξιν τῶν δεσμῶν τῶν μακρᾶν τῶν Ἀθηνῶν εὐρισκομένων συναδέλφων. Αἱ ὀργανώσεις αὐταὶ εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1) Ὁ Σύλλογος Χημικῶν Δημοσίων Ὑπαλλή-

λων. 2) Ὁ Σύλλογος Χημικῶν Βιομηχανίας. 3) Ἡ Ἐνωσις Ἑλλήνων Χημικῶν Οἰνολόγων. 4) Ὁ Σύλλογος Χημικῶν Βιολόγων. 5) Ὁ Σύνδεσμος Χημικῶν Μακεδονίας—Θράκης. 6) Ὁ Σύλλογος χημικῶν βιομηχανίας Μακεδονίας. 7) Ὁ Σύνδεσμος χημικῶν Ἡρακλείου. 8) Χανίων. 9) Ἀχαΐας. 10) Ἡλείας. 11) Μεσσηνίας. 12) Ὁ οἰκοδομικὸς συνεταιρισμὸς ἀκτημόνων χημικῶν καὶ 13) Ὁ Σύνδεσμος συνταξιούχων χημικῶν.

Ἀπὸ τοῦ 1942 λειτουργεῖ καὶ τὸ Ταμεῖον Ἐπικουρικῆς Ἀσφαλίσεως Χημικῶν. Εἰς τὸ Ταμεῖον αὐτὸ ὑπάγονται ὑποχρεωτικῶς ὅλοι οἱ κατὰ τὸν Νόμον 6129 ἀσκούντες τὸ ἐπάγγελμα τοῦ χημικοῦ ὡς ἑλεύθεροι ἐπαγγελματίαι ἢ ὡς παρέχοντες ἐξερτημένην ἐργασίαν καὶ προαιρετικῶς οἱ ἀσκούντες ἴδιαν ἐπιχείρησιν καὶ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι. Τὸ Ταμεῖον παρέχει σήμερον σύνταξιν εἰς 50 συναδέλφους καὶ εἰς 60 ἑτέρους κληρονόμους θανόντων συναδέλφων. Εἰς τὸ Ταμεῖον εἶναι ἐγγεγραμμένοι 1300 χημικοί.

Κατὰ τὰ ὑπάρχοντα εἰς τὴν Ε.Ε.Χ. καὶ τὸ Τ.Ε.Ε. στοιχεῖα οἱ χημικοὶ ἀπὸ ἀπόψεως τόπου διαμονῆς κατανέμονται ὡς ἑξῆς περίπου.

1) Εἰς περιοχὴν Ἀθηνῶν (μετὰ τὴν Ἐλευσίνα)	περὶ τοὺς 1020
2) Εἰς Μακεδονίαν καὶ Θράκην	» » 150
3) Εἰς Κρήτην	» » 70
4) Εἰς Νομὸν Ἀχαΐας	» » 60
5) Εἰς τὴν λοιπὴν χώραν	» » 200
Σύνολον	» » 1500

Ἐπανηλειμμένως εἰς τὸ παρελθὸν ἐξεδηλώθη ἕκ μέρος πολλῶν συναδέλφων ἡ ἀνάγκη ἰδρύσεως Ἐλληνικῆς Χημικῆς Ἐταιρείας μετὰ ἀποκλειστικὸν σκοπὸν τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς ἐπιστημονικῆς πλευρᾶς, ἀλλὰ μέχρι σήμερον δὲν ἐπετεύχθη ἡ ἴδρυσις αὐτῆς. Γενικὴ εἶναι ἡ ἀντίληψις ὅτι ἡ Ἐταιρεία θὰ ὑποκινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν συναδέλφων πρὸς τὴν καθαρὰν ἐπιστήμην καὶ πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν παραγωγὴν ἢ ὅποια μέχρι σήμερον εἶναι πενιχροτάτη, ὅπως δύναται νὰ πιστοποιηθῆ ἀπὸ τὰς ἀραιὰς ἀνακοινώσεις εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, ἀπὸ πρωτοτύπου ἐργασίας δημοσιευομένας εἰς τὰ ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, ἀπὸ μερικᾶς διδακτορικᾶς ἐργασίας, καὶ ἀπὸ ἐλαχίστας ἑλληνικᾶς ἐργασίας δημοσιευομένας εἰς τὸν ξένον ἐπιστημονικὸν τύπον. Κάποια συγκεντρωμένη ἐμφάνισις μερικῶν ἐργασιῶν ἔγινε κατὰ τὸ συνελθὸν τὸ 1938 Πρῶτον Πανελλήνιον Χημικῶν Συνέδριον τὸ ὅποιον μέχρι σήμερον δὲν ἠκολουθήθη καὶ ἀπὸ δεύτερον. Διάφοροι ὀμίλια ἐπὶ χημικῶν θεμάτων γενόμενα τὸν χειμῶνα ἔχουν κυρίως μορφωτικὸν χαρακτῆρα.

Ἡ ὄλη κίνησις ἀπὸ ἐπιστημονικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς πλευρᾶς, ἐμφανίζεται εἰς τὸ ἐπίσημον ὄργανον τῆς Ε.Ε.Χ., τὸ ἐκδιδόμενον ἀπὸ τοῦ 1936, τὰ ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ.

Τὸ παρὸν ἄρθρον ἀποτελεῖ μίαν πρώτην προ-

σπάθειαν πρὸς ἀπόδοσιν γενικῆς εἰκόνας περὶ τῶν χημικῶν τῆς Ἑλλάδος, μὲ στατιστικὸν κυρίως χαρακτήρα. Ἐκτὸς τῶν στοιχείων πού συνέλεξα ἀπὸ τὴν Ε.Ε.Χ. καὶ ἀπὸ Τ.Ε.Ε. ἐζήτησα καὶ ἔλαβον ἀρκετὰς πληροφορίας ἀπὸ διαφόρους συναδέλφους τοὺς ὁποίους καὶ εὐχαριστῶ. Δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον ἂν ἄλλος κανεῖς θὰ ἤθελε

νὰ ἀσχοληθῆ μὲ τὴν συγκέντρωσιν ἀκριβεστῶν στοιχείων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων νὰ γράψῃ τὴν μέχρι σήμερον ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων χημικῶν. Εἶναι καιρὸς νὰ γίνῃ τοῦτο διότι ἤδη ἡ πρώτη γενεὰ τῶν Ἑλλήνων Χημικῶν ἀπῆλθεν, οἱ δὲ ἐκπρόσωποι τῆς δευτέρας γενεᾶς ἔπαυσαν πλέον νὰ εἶναι νέοι.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ 8ΗΣ ΙΟΥΛΙΟΥ 1954

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ε.Ε.Χ. Καθηγητὴς κ. Σ. Γαλανὸς κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως. Ἀναγιγνώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγούμενης γεν. συνελεύσεως.

Ἀκολουθῶς ἐκλέγονται ὡς Πρόεδρος τῆς συνελεύσεως κατόπιν προτάσεως τοῦ Δ. Σ. ὁ κ. Ἄγγ. Μαρανῆς καὶ γραμματεῖς οἱ κ. Κων. Προβατᾶς καὶ Ἄριστ. Κουφόπουλος.

Ὁ κ. Ἀσκητόπουλος ἀναγιγνώσκει τὴν Λογοδοσίαν τοῦ Δ. Σ. κατὰ τὸ διαρρεῦσαν πεντάμηνον.

Κύριοι Συνάδελφοι,

Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἀπὸ τῆς τελευταίας Γενικῆς Συνελεύσεως πεντάμηνον, τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ε.Ε.Χ. συνέχισε τὰς ἐνεργείας του ἐπὶ τῶν γνωστῶν εἰς ὄλους ἀκανθῶδων τοῦ κλάδου ζητημάτων, ἔσχε πολλὰς ἐπαφὰς μετὰ τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν διοικούντων καὶ ἔδρευεν, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, πολλὰς ὑποσχέσεις καὶ διαβεβαιώσεις ἐπὶ τῆς πλήρους κατανοήσεως τῶν αἰτημάτων ἡμῶν. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐνεργειῶν του θὰ ἐκθέσῃ ἡμῖν τὸ Συμβούλιον κατωτέρω διὰ νὰ σχηματισετὲ ἀκριβῆ εἰκόνα τῆς σημερινῆς θέσεως τῶν ἀφορώντων τὸν κλάδον μας θεμάτων.

Θὰ ἐλάβετε, ἐλπίζομεν, τὸν κόπον νὰ διεξέλθῃτε τὰ πρακτικὰ τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῆς 7ης Φεβρουαρίου ἔ.ξ. ὡς φωνογραφικῶς περιελήφθησαν εἰς τὰ «Χημικά Χρονικά». Τὸ Συμβούλιον δὲν ἠθέλησεν οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον νὰ περικόψῃ τὰ λεχθέντα ἢ νὰ ἀποδώσῃ ταῦτα ἐν περιλήψει διὰ νὰ δυνηθοῦν καὶ οἱ ἀπουσιάζαντες συνάδελφοι νὰ μεταφερθοῦν νοερῶς εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς συνεδριάσεως καὶ νὰ μετᾶσχουν τῆς πνευματικῆς καὶ λεκτικῆς ἐκείνης παννυχίας. Ἐκ τῶν πρακτικῶν καταφαίνεται ὅτι τὰ ἀπασχολήσαντα τὴν Γεν. Συνέλευσιν ζητήματα ὑπῆρξαν κατὰ κύριον λόγον συνδικαλιστικοῦ χαρακτῆρος, ἀποδεικνυομένου οὕτω διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν ὅτι οἱ λαμβάνοντες τὸν λόγον συνάδελφοι ἐκτρέπον τὴν συζήτησιν πρὸς τὰ θέματα ἐξευρέσεως ἐργασίας, μισθολογίου, συλλογικῶν συμβάσεων κλπ., παραβλέποντες ἔξ ὀλοκλήρου τὸ ἐπιστημονικὸν περιεχόμενον τῆς Ἐνώσεως. Ἡ Ἐνωσις δὲν δύναται νὰ εὐθύνεται διότι σπουδάζουν Χημείαν πολλοὶ περισσότεροι ἔξ ὧν εὐρίσκουν ἀπασχόλησιν μετὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ πτυχίου των. Εἰς τὸ ἀναμφισβήτητον αὐτὸ γεγονός ὀφείλεται ἡ κακοδαίμονία τοῦ κλάδου, ἡ παρατηρουμένη ἀνεργία, ἡ ἄθροια προσφορὰ ἐργασίας καὶ οἱ ἐκ ταύτης χαμηλοὶ μισθοί. Συμμερίζεται βεβαίως τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τὸν πόνον τῶν ἀνέργων, τὴν ἀπογοήτευσιν τῶν ἀνεπαρκῶς μισθοδοτούμενων, τὴν ἀδμονίαν τῶν εἰδικευμένων εἰς τὴν βιοχημείαν. Ὅμοιογεῖ ὅμως ὅτι παρ' ὄλην τὴν ἐπιθυμίαν του δὲν κατώρθωσε νὰ ἐκπορήσῃ τὰ Ὑπουργεῖα Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῆς Προνοίας, οὔτε νὰ νομοθετήσῃ ὑποκαθιστῶν τὴν Βουλὴν.

Ἄλλ' ἄς εἰσέλθωμεν εἰς τὰ καθ' ἕκαστα θέματα, ὡς ταῦτα ἀνεπτύχθησαν ἐν πλατείᾳ κατὰ τὴν τελευταίαν Γεν. Συνέλευσιν.

Διὰ τὸ ζήτημα τοῦ Ταμείου Ἐπικουρικῆς Ἀσφαλίσσεως Χημικῶν ἤλθομεν καὶ πάλιν, ἀμέσως καὶ ἐμμέσως, εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐργασίας πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἐτονώσαμεν ἐπὶ τὸ Ταμεῖον μας, ὡς καθαρῶς ἐπιστημονικόν, εἶναι ἄδικο νὰ συγκαταλέγηται μετὰ τῶν ποικιλιωνύμων ἐργατικῶν Ταμείων καὶ νὰ ἐπαπειληθῇ τυχόν συγχώνευσις αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ι.Κ.Α. Ἐπίσης ἐτονίασαμεν τὴν ἀνάγκην ἐνισχύσεως αὐτοῦ δι' αὐξήσεως τῶν κοινωνικῶν πόρων. Εἰς τὸ τελευταῖον σημεῖον συνητήσαμεν οὐσιαστικὰς ἀντιρρήσεις ἀναγομένας εἰς τὴν γενικωτέραν τῆς Κυβερνήσεως πολιτικὴν.

Τὸ ζήτημα τῶν συλλογικῶν συμβάσεων εἶχε πολλὰς μεταπτώσεις, ὡς εἶναι εἰς τοὺς περισσότερους γνωστὸν ἐκ τῆς Γεν. Συνελεύσεως τοῦ Συλλόγου Χημικῶν Βιομηχανίας. Ἀπλῶς θὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα ὅτι, ἐνῶ κατόπιν προσωπικῶν ἐνεργειῶν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Ἐνώσεως πρὸς τοὺς διοικοῦντας τὸν Σύνδεσμον Βιομηχάνων εἶχε γίνῃ ἀποδεκτὴ ἕκ μέρους τῶν τελευταίων μισθολογικὴ κλιμάκωσις σχετικῶς ὑποφερτὴ, τὴν ὁποίαν τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον εἶχε νὰ ἀποφασίσῃ νὰ ἀποδεχθῆ καὶ ὑπογράψῃ ἕκ μέρους τῆς ὁλότητος τῶν συναδέλφων, τὴν τελευταίαν στιγμὴν ὁ Σύνδεσμος Βιομηχάνων μετέβαλλε γνώμην καὶ ἐπρότεινε τὸ γνωστὸν εἰς ὑμᾶς νέον μειωμένον μισθολόγιον. Μετὰ μακρὰν ἀπὸ κοινοῦ ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως ἕκ μέρους τοῦ Δ.Σ. τῆς Ἐνώσεως καὶ τοῦ Δ. Σ. τοῦ Συλλόγου Χημικῶν Βιομηχανίας ἀπεφασίσθη, ὅπως τὴν συλλογικὴν σύμβασιν ὑπογράψῃ μόνον ὁ Σύλλογος Χημικῶν Βιομηχανίας, ἐκφράση δὲ ἡ Ἐνωσις τὴν ἐναντιώσιν της, ἵνα δυνηθῇ αὕτη εἰς τὸ ἐγγὺς μέλλον νὰ ἐγείρῃ νέας εὐλόγους ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς ὑπογραφείσης συμβάσεως. Θὰ ἐπεδιώκετο δηλονότι ἡ κλιμακωτὴ αὐξήσις τῶν ἀποδοχῶν εἰς λογικὰ ὕψη, παρακαταμεινόμενον οὕτω τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ περὶ τοῦ δυσαναλόγου πρὸς τὰς λοιπὰς συλλογικὰς συμβάσεις ποσοστοῦ αὐξήσεως. Παρ' ὄλον τοῦτο καὶ σήμερον ἀκόμη δὲν ἔτυχε τῆς ὑπουργικῆς ἐγκρίσεως ἡ ὑπογραφείσα μετὰ τοῦ Συλλόγου Χημικῶν Βιομηχανίας καὶ Συνδέσμου Βιομηχάνων Συλλογικὴ Σύμβασις.

Τὸ ζήτημα τῆς στενωτέρας συνεργασίας μετὰ τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος δὲν προωθήθη μέχρι τοῦ ἐπιθυμητοῦ σημείου. Τὸ Τ.Ε.Ε., ἀπασχολημένον μὲ τὸ θέμα τῆς ἐν αὐτῷ συγχωνεύσεως τῶν γεωπόνων καὶ τῶν δασολόγων, ἀνέμενε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας ταύτης, ἥτις τελικῶς διὰ διαφόρους λόγους δὲν ἐτελεσφόρησε, διὰ νὰ ρυθμίση τὸν τρόπον συνεργασίας καὶ τὴν κατεύθυνσιν τὴν ὁποίαν θὰ ἔδιδεν εἰς τὰς μεθ' ἡμῶν συνηγορήσεις, παρ' ὄλον ὅτι ἡ ἰδικὴ μας περιπτώσις εἶναι διάφορος. Οὕτως ἡ Ἐπιτροπὴ προκαταρκτικῆς συνεργασίας τοῦ Τ.Ε.Ε. μεθ' ἡμῶν ὥριση μόλις πρὸ μηνός. Ἀρχίσαιμεν ἤδη συνεργαζόμενοι μετὰ τοῦ κ. Καρσισκάκη, προέδρου τοῦ τμήματος Χημικῶν—Μηχανικῶν, ἐπὶ τῆς ἀπὸ κοινοῦ ἀντιμετωπίσεως τῶν ἀπασχολούντων τὸν κλάδον γενικῶν θεμάτων, ἔχομεν δὲ πάντα λόγον νὰ ἐξάρωμεν τὸ ἐπιδεικνυόμενον ἕκ μέρους τοῦ